

گروه مهندسی بهداشت محیط

«طرح درس» بازیابی دوم، بهمن ۱۳۸۸
تهیه کننده: دکتر محمد مسافری، استادیار گروه

عنوان درس: مدیریت کیفیت آب (کد درس: ۱۳)

تعداد واحد: ۲ واحد نظری (۳۴ ساعت) گروه هدف: دانشجویان دوره کارشناسی ناپیوسته رشته بهداشت محیط

هدف: دانشجویان با کیفیت آب، روشهای تعیین آلودگی آبهای سطحی و زیرزمینی، روشهای پیشگیری و حذف آلاینده های آنها و در نهایت بهسازی رودخانه آشنا می شوند

شرح درس: در این درس عوامل موثر بر کیفیت آب رودخانه در مراحل مختلف گردش آب، پارامترهای مشخص کننده کیفیت آب رودخانه و چگونگی بهسازی رودخانه مورد بحث قرار می گیرد.

جلسه	رئوس مطالب و محتوی جلسه
۱.	بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . اهمیت و خواص آب . چرخه آب در طبیعت و عوامل موثر در حرکت آب . فرمول کلی بیلان آب . منابع آبی جهان و مقایسه آن با ایران جمع بندی
۲.	آلودگی آب . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . تعریف آلودگی آب . انواع آلاینده های آب . منابع آلاینده آب . طبقه بندی منابع آلاینده از نقطه نظرات مختلف جمع بندی
۳.	ادامه بحث منابع آلاینده . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . نقش فاضلابهای خانگی در آلودگی آب و اکسیژن خواهی فاضلاب . نقش فضولات حیوانی در آلودگی آب . نقش فاضلابهای صنعتی در آلودگی آب . آلودگی آبهای زیرزمینی در اثر فاضلابهای کشاورزی . دفع مواد زائد در زمین و آلودگی آبهای زیرزمینی جمع بندی
۴.	آلودگی آب . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . شاخصهای فیزیکی آلودگی آب . شاخصهای شیمیایی آلودگی آب . انواع آلاینده های شیمیایی معدنی جمع بندی
۵.	آلودگی آب . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . شاخصهای بیولوژیکی آلودگی آب . تستهای کلی فرم و اثرشیا کلی . تست سمیت دافنیا و ماهی جمع بندی
۶.	منحنی افت اکسیژن و محاسبات BOD . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . منحنی افت اکسیژن . BOD_5 و عوامل موثر در آن، محاسبات مربوطه . توازن جرم و حل مثالهای مربوطه جمع بندی
۷.	ادامه بحث منحنی افت اکسیژن . بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان . ضرائب مصرف اکسیژن و هوادهی مجدد و روابط مربوطه . فرمول های محاسبه زمان بحرانی و فاصله بحرانی . حل مثال . تعریف خودپالائی

جمع‌بندی	عوامل فیزیکی موثر در خودپالایی
۸.	خودپالایی رودخانه <ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان عوامل شیمیایی موثر در خودپالایی عوامل بیولوژیکی موثر در خودپالایی تغییرات جمعیت حیوانی و گیاهی رودخانه در اثر آلودگی جمع‌بندی
۹.	مواد مغذی (نوثرینتها) <ul style="list-style-type: none"> انواع مواد مغذی و منابع هر یک غنی شدن (اوتروفیکاسیون) عوامل موثر بر کنترل فرآیند اوتروفیکاسیون حاصلخیزی دریاچه ها و تقسیم بندی مربوطه جمع بندی
۱۰.	<ul style="list-style-type: none"> کامل نمودن بحث حاصلخیزی دریاچه ها لایه بندی حرارتی و انواع آن Remediation آلودگی حرارتی آب جمع‌بندی
۱۱.	آلودگی نفتی <ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان نفت و مشتقات آن MTBE آلودگی منابع آب سطحی توسط مواد نفتی و وضعیت موجود در دنیا روشهای رفع آلودگی دریایی و لکه های نفتی نشست مواد آلی از تانکهای زیرزمینی و خطوط لوله مواد سنتتیک در آب تعریف مواد سنتتیک پاککننده ها و انواع آنها فسفاتها و عوامل موثر بر تعادل فسفات آفت کشها و انواع آنها تراکم زیستی، مقایسه سمیت جمع‌بندی
۱۲.	آلودگی مواد شیمیایی معدنی و کانیها <ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان اسیدپته شوری، تاثیر بر گیاهان و عوامل موثر در آن منابع فلزات سنگین مشکلات ناشی از فلزات سنگین آرسنیک کادمیوم جمع بندی
۱۳.	آلودگی مواد رادیواکتیو <ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان انواع مواد رادیو اکتیو موجود در آب عوارض ناشی از مواد رادیو اکتیو منابع ایجاد کننده آلودگی به مواد رادیو اکتیو (نیروگاههای هسته ای، سلاحهای هسته ای، معادن و فرآوری) جمع‌بندی
۱۴.	عوامل بیماریزا در آب <ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان انواع عوامل بیماریزا در آب تقسیم بندی بیماریهای ناشی از آب سیمای بیماریهای ناشی از آب در دنیا ویروس ها باکتری ها انگلها جمع بندی
۱۵.	بهسازی رودخانه

<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان • اهداف بهسازی رودخانه • حوضه آبریز و منابع آلاینده • ایستگاههای نمونه برداری • نمونه برداری <p style="text-align: right;">جمع بندی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان • فلزات سنگین • خوردگی • کیفیت فیزیکی آب شرب (رنگ، دما، کدورت، هدایت الکتریکی، طعم و بو، جامدات) • کیفیت شیمیایی آب شرب (جامدات، سختی، قلیائیت) • روابط موجود بین پارامترهای کیفی آب <p style="text-align: right;">جمع بندی</p>	۱۶
<ul style="list-style-type: none"> • شاخص کیفیت آب • بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان • کیفیت طبیعی آبهای سطحی • کیفیت طبیعی آبهای زیرزمینی • کیفیت آب برای مصارف مختلف (تفریحی، کشاورزی، صنعتی) • تعریف شاخص کیفی آب • محاسبه شاخص کیفیت آب <p style="text-align: right;">قوانین کنترل آلودگی</p> <ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه و ارزیابی اطلاعات دانشجویان • قوانین کنترل آلودگی در دنیا • قوانین کنترل آلودگی در ایران <p style="text-align: right;">جمع بندی</p>	۱۷
جمع بندی و رفع اشکال کلیه جلسات	

• **پیشنیز: ندارد**

• **روش آموزش:**

Lecture Based با استفاده از وسائل کمک آموزشی (ویدئو پروژکتور، ترانس پاراننت) و اختصاص زمان پرسش و پاسخ در طول هر جلسه.

• **نحوه ارزشیابی:**

امتحان میان ترم و پایان ترم، تستی و حل مسئله (۵+۱۳ نمره)، تکالیف کلاسی، ارزیابی در طول ترم میزان مشارکت و فعالیت کلاسی (۲ نمره)

• **رفرانس:**

- ۱) مدیریت کیفیت آب در دریاچه ها و رودخانه ها/م. دیویس، د. کورنول، مترجمین: سیمین ناصری، محمد تقی فائعیان، تهران، نص، ۱۳۸۱
- 2) Pollution of lakes and rivers/John Smol, Arnold Publishers, 2002
- 3) Water Quality/by James Perry, Elizabeth Vanderklein, Black Well Science, 1996
- 4) Applied stream sanitation/Clarence J. Velz, Kriger Pubco, 1984
- 5) Water supply and pollution control/Je Warren Viessman, Mark J. Hammer, Prentice Hall, 2004.
- 6) Environmental Engineering/ Salvato A., Fifth ed. Wiley, 2003
- ۷) آلودگی محیط زیست(آب، خاک، هوا، صوت)/دکتر مینو دبیری، چاپ اول، انتشارات اهل بیت، تهران، ۱۳۷۵
- 8) Groundwater contamination, Management, Containment, Risk Assessment and Legal issues?Rail, Chester D. Technomic Publication, Vol 1, USA, 2000
- 9) Groundwater contamination, source and hydrology/Rail chester D. CRC press, LLC, Vol 1, USA, 2000
- ۱۰) میکروبیولوژی و کنترل آلودگی آب، هوا و پساب/ دکتر گیتی امتیازی، انتشارات مانی، تهران، ۱۳۷۹
- ۱۱) آلاینده ها و بهداشت و استاندارد در محیط زیست/ دکتر عباس اسماعیلی ساری، انتشارات نقش مهر،